

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 365/2017-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. júla 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom [REDACTED], Advokátska kancelária [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach, odboru kriminálnej polície, v konaní vedenom pod ČVS:ORP-83/2-VYS-KE-2016 a jeho uznesením z 20. apríla 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. júna 2017 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

(ďalej len „dohovor“) postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odboru kriminálnej polície v Košiciach (ďalej len „okresné riaditeľstvo“ alebo „policajný orgán“) v konaní vedenom pod ČVS:ORP-83/2-VYS-KE-2016 a jeho uznesením z 20. apríla 2017 (ďalej aj „namietané uznesenie“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi je vedené trestné konanie, v rámci ktorého je v pozícii obvineného pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), b) a e) a ods. 3 písm. d) Trestného zákona. V rámci prípravného konania vzniesol sťažovateľ podľa ustanovení § 31 a § 32 a nasl. Trestného poriadku generálnu námietku zaujatosti voči všetkým policajtom okresného riaditeľstva, ako aj návrh na vylúčenie všetkých policajtov okresného riaditeľstva z vykonávania úkonov trestného konania vo veci sťažovateľa, a to z dôvodu podozrenia zo spáchania trestnej činnosti na policajnom orgáne neznámym páchatelom. Vyšetrovatelka policajného orgánu sa s generálnou námietkou zaujatosti vysporiadala tak, že uznesením ČVS:ORP-83/2-VYS-KE-2016 z 2. marca 2017 rozhodla o nevylúčení sa z vykonávania úkonov trestného konania. Proti označenému uzneseniu vyšetrovatelky podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodla vedúca 2. oddelenia vyšetrovania odboru kriminálnej polície okresného riaditeľstva namietaným uznesením, ktorým sťažnosť ako nedôvodnú zamietla.

3. Sťažovateľ považuje postup a namietané uznesenie za nezákonné a arbitrárne, a tým zasahujúce do jeho označených práv. Podľa sťažovateľa namietané uznesenie a postup policajného orgánu je v hrubom rozpore s ustanoveniami § 23, § 31 a § 32 Trestného poriadku, pričom policajný orgán sa v namietanom uznesení vôbec nevysporiadal s jeho sťažnostnými námietkami. Sťažovateľ v odôvodnení sťažnosti bližšie argumentoval:

«V tomto prípade vyšetrovatelka policajného orgánu a vedúca 2. oddelenia vyšetrovania policajného orgánu konali v hrubom rozpore s TrP., ústavou a dohovorom, ak rozhodovali o generálnej námietke zaujatosti a „de facto“ návrhu na odňatie veci samé a nepredložili generálnu námietku zaujatosti na rozhodnutie bezprostredne nadriadenému orgánu v zmysle príslušných ustanovení TrP. Uvedené nemá obdobu a podklad v platnej právnej úprave a je svojvoľné.

Vyšetrovatelka policajného orgánu mala najprv predložiť zákonným spôsobom vec na rozhodnutie najbližšie nadriadenému orgánu zákonným spôsobom „per analogiam“

k ustanoveniu §23 ods. 1 TrP, a to Krajskému riaditeľstvu Policajného zboru v Košiciach (ďalej aj ako „KR PZ v KE“), ktorý mal rozhodovať o generálnej námietke zaujatosti a návrhu na odňatie veci.

... aj rozhodovanie o sťažnosti proti uzneseniu o nevyhlúčení sa, a teda namietané uznesenie je hrubo nezákonné, nakoľko v prvom stupni nemala rozhodovať vyšetrovateľka PZ, ale iný príslušný orgán a o prípadnej sťažnosti proti jeho rozhodnutiu jemu nadriadený orgán.

... Ustanovenia TrP. predpokladajú, aby v prípade generálnej námietky zaujatosti smerujúcej na určitú súčasť orgánu činného v trestnom konaní, v danom prípade voči všetkým príslušníkom OR PZ v KE, sa vyjadrili všetci tam zaradení príslušníci tejto súčasti svojmu nadriadenému orgánu podľa ustanovení § 23, § 31, § 33 a nasl. TrP., či sa cítia zaujatí, alebo nie. Sťažovateľ má za to, že žiaden z príslušníkov OR PZ v KE sa ku generálnej námietke zaujatosti a návrhu na odňatie veci nevyjadril.

Rovnako sa s námietkou zaujatosti sťažovateľa smerujúcou voči všetkým vyšetrovateľom OR PZ v KE žiadnym spôsobom nezaoberalo namietané uznesenie.

Vyšetrovateľka PZ a vedúca 2. oddelenia vyšetrovania policajného orgánu o námietkach evidentne smerujúcich voči všetkým policajtom policajného orgánu OR PZ v KE, konali v hrubom rozpore s ustanoveniami §2 ods. 7, § 23, § 31, § 32 a nasl. TrP., pričom zároveň do dnešného dňa nebolo o generálnej námietke zaujatosti zákonne rozhodnuté.

Svojím nezákonným postupom a namietaným uznesením ako vyšetrovateľka policajného orgánu, tak aj vedúca 2. oddelenia vyšetrovania policajného orgánu odňala sťažovateľovi právo na účinný prostriedok nápravy, porušila jeho právo na inú právnu ochranu, právo na spravodlivý proces, ako aj právo na zákonné rozhodnutie so zákonným výrokom a odôvodnením vydané na to kompetentným orgánom. Súčasne sa nikto zákonne nevysporiadal s jeho rozsiahlymi námietkami a argumentami v tomto smere, a vec bola policajným orgánom rozhodnutá do stratena.»

4. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezhom:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach, odbor kriminálnej polície, [REDAKOVANÉ] v konaní vedenom pod ČVS: ORP-83/ 2- VYS-KE-2016 a jeho Uznesením ČVS: ORP-83/2-VYS-KE-2016 zo dňa 20. 04. 2017, porušené boli.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Okresnému riaditeľstvu Policajného zboru v Košiciach pokračovať v porušovaní označených základných práv a slobôd [REDAKOVANÉ].

3. Ústavný súd Slovenskej republiky Uznesenie ČVS: ORP-83/2-VYS-KE-2016 zo dňa 02. 03. 2017 a Uznesenie ČVS: ORP-83/2-VYS-KE-2016 zo dňa 20. 04. 2017 zrušuje a Okresnému riaditeľstvu Policajného zboru v Košiciach v konaní vedenom pod ČVS: ORP-83/2-VYS-KE-2016 prikazuje konať a rozhodnúť o generálnej námietke zaujatosti a návrhu na vyhlúčenie všetkých vyšetrovateľov Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach podanej [REDAKOVANÉ].

4. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva [REDAKOVANÉ] finančné zadostučinenie v sume 1.000,-EUR (slovom tisíc eur), ktoré je mu Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Košiciach povinné vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Košiciach je povinné zaplatiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 374,81 EUR... na účet jeho právnej zástupkyne...”

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

8. Sťažovateľ namieta, že postupom policajného orgánu v trestnej veci vedenej pod ČVS: ORP-83/2-VYS-KE-2016 a jeho uznesením z 20. apríla 2017 došlo k porušeniu jeho ústavou a dohovorom garantovaných práv, a to rozhodovaním o generálnej námietke zaujatosti, ktoré sťažovateľ považuje za nezákonné. Sťažovateľ je v označenej trestnej veci v pozícii obvineného.

9. V nadväznosti na uvedené skutkové okolnosti ústavný súd poukazuje na to, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa

na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (porovnaj m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013).

10. Súčasťou ustálenej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a pred tým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

11. Zo sťažnosti ani z priloženej dokumentácie nevyplýva, že by sa sťažovateľ so svojimi námietkami proti postupu policajného orgánu obrátil na okresnú prokuratúru, ktorá vykonáva dozor nad postupom policajného orgánu v trestných veciach, t. j. pred podaním sťažnosti ústavnému súdu nevyčerpal žiadny opravný prostriedok alebo iný právny prostriedok nápravy, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

12. V nadväznosti na uvedený záver ústavný súd poukazuje na ustanovenia § 210 a § 230 ods. 1, ako aj § 363 ods. 1 Trestného poriadku, z ktorých vyplýva, že sťažovateľ mal a stále má k dispozícii právne prostriedky ochrany svojich práv proti namietanému postupu policajného orgánu v trestnej veci vedenej pod ČVS: ORP-83/2-VYS-KE-2016.

13. Podľa § 210 Trestného poriadku obvinený, poškodený a zúčastnená osoba majú právo kedykoľvek v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania žiadať prokurátora, aby bol preskúmaný postup policajta, najmä aby boli odstránené priet'ahy alebo iné nedostatky vo vyšetrovaní alebo skrátenom vyšetrovaní. Policajt musí žiadosť prokurátorovi bez meškania predložiť. Prokurátor je povinný žiadosť preskúmať a o výsledku žiadateľa upovedomiť.

Podľa § 230 ods. 1 Trestného poriadku dozor nad dodržiavaním zákonnosti pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní vykonáva prokurátor.

Podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku generálny prokurátor zruší právoplatné rozhodnutie prokurátora alebo policajta, ak takým rozhodnutím alebo v konaní, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon. Porušením zákona sa rozumie podstatné pochybenie, ktoré mohlo ovplyvniť rozhodnutie vo veci.

14. Aplikujúc princíp subsidiarity na trestné konanie ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že trestné konanie je od svojho začiatku až po koniec procesom, v rámci ktorého sa pri vykonávaní jednotlivých úkonov môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať jednotlivé pochybenia, ku ktorým došlo v predchádzajúcich štádiách trestného konania. Preto spravidla až po právoplatnom skončení trestného konania možno na ústavnom súde namietat' také pochybenia príslušných orgánov verejnej moci, ktoré neboli odstránené v jeho dovtedajšom priebehu a ktoré mohli vo svojich dôsledkoch spôsobiť porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 166/2010, m. m. tiež II. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, IV. ÚS 76/05).

15. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že je neprípustné, aby rozhodoval o sťažnosti sťažovateľa, ktorou vyjadruje nespokojnosť s postupom policajného orgánu v trestnej veci vedenej pod ČVS: ORP-83/2-VYS-KE-2016 a jeho namietaným uznesením. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. júla 2017